

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2014. gada 18. decembrī*

Apelācija — Aizliegtas vienošanās — Eiropas jūras cauruļvadu tirgus — Juridisko personu pēctecība — Vainojamība pārkāpjošā rīcībā — Vispārējās tiesas veikta naudas soda samazināšana — Neierobežota kompetence

Lieta C-434/13 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2013. gada 1. augustā iesniedza,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *S. Noë*, *V. Bottka* un *R. Sauer*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,
apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki –

Parker Hannifin Manufacturing Srl, iepriekš *Parker ITR Srl*, Korsika (Itālija),

Parker-Hannifin Corp., Meifildhaita [*Mayfield Heights*] (ASV),

ko pārstāv *F. Amato*, *F. Marchini Càmia* un *B. Amory*, advokāti,

prasītājas pirmajā instancē.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *A. Ticano* [*A. Tizzano*], tiesneši *S. Rodins* [*S. Rodin*], *E. Levits*, *M. Bergere* [*M. Berger*] (referente) un *F. Biltšens* [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts *M. Vatelē* [*M. Wathelet*],

sekretārs *V. Turē* [*V. Tournès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 5. jūnija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2014. gada 4. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

- 1 Apelācijas sūdzībā Eiropas Komisija lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas spriedumu *Parker ITR* un *Parker Hannifin*/Komisija (T-146/09, EU:T:2013:258; turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”), ar kuru tā daļēji atcēla Komisijas 2009. gada 28. janvāra Lēmumu C(2009) 428, galīgā redakcija, par izmeklēšanas procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta COMP/39406 – Jūras cauruļvadi) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) un samazināja tā naudas soda apmēru, kas šajā lēmumā bija uzlikts *Parker ITR Srl* (turpmāk tekstā – “*Parker ITR*”), kā arī to šī naudas soda apmēru, par kura samaksu par solidāri atbildīgu bija atzīta *Parker-Hannifin Corp.* (turpmāk tekstā – “*Parker-Hannifin*”).

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Komisija ar lēmumu var uzlikt soda naudas [naudas sodus] uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tās tiši vai nolaidības dēļ:

- a) pārkāpj [EKL] 81. vai 82. pantu [..]

[..]

Attiecībā uz katru uzņēmumu un uzņēmumu apvienību, kas piedalās pārkāpumā, soda nauda [naudas sods] nepārsniedz 10 % no tās kopējā apgrozījuma iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā.

[..]”

- 3 Runājot par pārbaudi tiesā, kas tiek veikta attiecībā uz tā naudas soda apmēru, kurš ir ticis uzlikts atbilstoši šai tiesību normai, šīs regulas 31. pantā ir noteikts, ka “Eiropas Kopienu Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija noteikusi soda naudu [naudas sodu] vai periodiska soda naudu [kavējuma naudu]. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto soda naudu [naudas sodu] vai periodiska soda naudu [kavējuma naudu]”.
- 4 Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “2006. gada pamatnostādnes”), 24. punktā ir noteikts, ka, “lai pilnībā ņemtu vērā katra uzņēmuma pārkāpuma izdarīšanas ilgumu, summu, ko nosaka uz pārdošanas apjoma pamata [..], reizina ar gadu skaitu, kuru gaitā uzņēmums piedalījies pārkāpumā. Periodu, kas mazāks par sešiem mēnešiem, ieskaita kā pusgadu, un periodu, kas garāks par sešiem mēnešiem, bet īsāks par veselu gadu, ieskaita kā veselu gadu”.
- 5 2006. gada pamatnostādņu 28. punktā ir paredzēts, ka naudas soda pamatsummu var palielināt, ja Komisija konstatē vainu pastiprinošus apstākļus, proti, piemēram, ja uzņēmumam ir bijusi vadošā vai iniciatora loma pārkāpuma izdarīšanā.

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

- 6 Šajā lietā aplūkoto jūras cauruļvadu darbības nozari 1966. gadā izveidoja *Pirelli* grupai piederošs uzņēmums *Pirelli Treg SpA*. Pēc tam, kad *Pirelli* grupas ietvaros apvienojās divi meitasuzņēmumi, to 1990. gadā pārņēma *ITR SpA*.
- 7 1993. gadā *Saiag SpA* iegādājās *ITR SpA*.

- 8 2001. gadā *Parker-Hannifin*, *Parker-Hannifin* grupas galvenais uzņēmums, un *Saiag SpA* uzsāka sarunas par *Parker-Hannifin* iespēju iegādāties *ITR SpA* jūras cauruļvadu darbības nozari. Ņemot vērā šo pārdošanas darījumu, *ITR SpA* 2001. gada jūnijā izveidoja meitasuzņēmumu ar nosaukumu *ITR Rubber Srl* (turpmāk tekstā – “*ITR Rubber*”).
- 9 2001. gada 5. decembrī *Parker Hannifin Holding Srl*, meitasuzņēmums, kura kapitāldaļas pilnībā piederēja *Parker-Hannifin*, vienojās ar *ITR SpA* par visu *ITR Rubber* kapitāldaļu iegādi.
- 10 Līgumā tostarp bija paredzēts, ka *ITR SpA* kaučuka cauruļvadu, tostarp arī jūras cauruļvadu, darbības nozares nodošana *ITR Rubber* notiks pēc *Parker Hannifin Holding Srl* lūguma.
- 11 2001. gada 19. decembrī *ITR SpA* savu jūras cauruļvadu darbības nozari nodeva *ITR Rubber*.
- 12 Nodošana stājās spēkā 2002. gada 1. janvārī.
- 13 2002. gada 31. janvārī *Parker Hannifin Holding Srl* iegādājās *ITR Rubber* kapitāldaļas no *ITR SpA*. *ITR Rubber* vēlāk kļuva par *Parker ITR*.
- 14 2007. gadā Komisija uzsāka izmeklēšanu par EKL 81. panta un 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.) 53. panta pārkāpumu jūras cauruļvadu tirgū.
- 15 Apstrīdētā lēmuma 1. pantā Komisija konstatēja, ka vienpadsmit uzņēmumi, tostarp *Parker ITR* un *Parker-Hannifin*, jūras cauruļvadu tirgū Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) ietvaros ir izdarījuši vienotu un turpinātu EKL 81. panta un iepriekš minētā līguma 53. panta pārkāpumu dažādos laikposmos no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2007. gada 2. maijam, – pārkāpumu veidoja līguma slēgšanas tiesību ieguvēja noteikšana, cenu noteikšana, kvotu noteikšana, pārdošanas nosacījumu noteikšana, ģeogrāfiskā tirgus sadale un apmaiņa ar sensitīvu informāciju par cenām, pārdošanas apjomiem un iepirkuma procedūrām.
- 16 Attiecībā uz atbildētājam apelācijas tiesvedībā Komisija apstrīdētā lēmuma 1. panta i) un j) punktā secināja, ka tās ir bijušas aizliegtās vienošanās dalībnieces laikposmā no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2007. gada 2. maijam, runājot par *Parker ITR*, un laikposmā no 2002. gada 31. janvāra līdz 2007. gada 2. maijam, runājot par *Parker-Hannifin*.
- 17 Šī iemesla dēļ Komisija apstrīdētā lēmuma 2. panta pirmās daļas e) punktā *Parker ITR* uzlika naudas sodu EUR 25 610 000 apmērā, precizējot, ka no šīs summas *Parker-Hannifin* ir solidāri atbildīga par summas EUR 8 320 000 apmērā samaksu.

Pārsūdzētais spriedums

- 18 *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* cēla prasību Vispārējā tiesā, galvenokārt lūdzot atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas attiecās uz tām, un, pakārtoti, samazināt uzlikto naudas sodu. Savas prasības pamatojumam tās norādīja deviņus pamatus.
- 19 Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā apmierināja pirmā pamata pirmo daļu par personiskās atbildības principa pārkāpumu un atcēla apstrīdētā lēmuma 1. panta i) punktu, ciktāl tajā bija atzīta *Parker ITR* atbildība par laikposmu līdz 2002. gada 1. janvārim. Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 115. un 116. punktā nosprieda:

“115Jākonstatē, ka, pirmkārt, laikā no 2001. gada 27. jūnija līdz 2002. gada 31. janvārim *ITR Rubber* bija *ITR [SpA]* pilnībā piederošs meitasuzņēmums un, otrkārt, ar kaučuka cauruļvadiem saistīto darbību nodošana *ITR Rubber* stājās spēkā tikai 2002. gada 1. janvārī, un nekas Komisijas lietas materiālos neliecina par to, ka *ITR Rubber* pirms šī datuma būtu veikusi jebkādu darbību, it īpaši

ar jūras cauruļvadiem saistītu darbību. Tā kā *ITR [SpA]* visas *ITR Rubber* akcijas pārdeva *Parker-Hannifin* ar 2001. gada 5. decembrī noslēgtu līgumu un īstenoja šo pārdošanu, 2002. gada 31. janvārī nododot visas akcijas iegādi veikušajai personai, ir skaidrs, ka *ITR [SpA]* veiktā ar kaučuka cauruļvadiem saistītā darbības virziena nodošana tās meitasuzņēmumam visticamāk bija saistīta ar mērķi pārdot šī meitasuzņēmuma akcijas trešam uzņēmumam [..]

- 116 šādos apstākļos juridiskajai personai, kas vadīja attiecīgo uzņēmumu laikā, kad tika izdarīts pārkāpums, proti, *ITR [SpA]* un tās mātesuzņēmumam *Saiag [SpA]*, ir pienākums atbildēt par to, kaut arī lēmuma, ar kuru konstatēts pārkāpums, pieņemšanas dienā ar jūras cauruļvadiem saistītā darbības virziena pārvaldīšana bija cita uzņēmuma, šajā gadījumā – *Parker-Hannifin*, atbildības jomā. Personiskās atbildības principu nevar apstrīdēt ar saimnieciskās pēctecības principu gadījumos, kad, kā tas ir šajā lietā, uzņēmums, kas ir bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks, proti, *Saiag [SpA]*, un tās meitasuzņēmums *ITR [SpA]* ir nodevuši daļu no savām darbībām neatkarīgai trešai personai un ja starp īpašumtiesības nodevušo personu un īpašumtiesības ieguvušo personu – t.i., šajā gadījumā starp *Saiag [SpA]* vai *ITR [SpA]* un *Parker-Hannifin* – nepastāv nekāda strukturāla saikne.”
- 20 Attiecībā uz piekto un sesto pamatu, kas attiecās uz *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* uzliktā naudas soda palielināšanu, pamatojoties uz to, ka *Parker ITR* esot bijusi vadošā loma pārkāpumā laikposmā no 1999. gada 11. jūnija līdz 2001. gada septembrim, Vispārējā tiesa konstatēja, ka, “tā kā pirmais pamats ir ticis apmierināts”, minētie pamati “līdz ar to” ir apmierināmi (pārsūdzētā sprieduma 139. un 140. punkts, 145. un 146. punkts, kā arī 253. un 254. punkts).
- 21 Pārējos pamatus Vispārējā tiesa noraidīja. Konkrēti attiecībā uz astoto pamatu, kas tostarp attiecās uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta pārkāpumu, nosakot augstāko robežu 10 % apmērā no apgrozījuma, kas bija piemērojama tai naudas soda daļai, par kuras samaksu bija atbildīga vienīgi *Parker ITR*, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 227. un 228. punktā nosprieda:
- “227[..] saskaņā ar pastāvīgo judikatūru mērķis, ko ir iecerēts sasniegt ar augstākās robežas 10 % apmērā ieviešanu, var tikt sasniegts tikai tad, ja tā sākotnēji tiek piemērota katram atsevišķajam lēmuma, ar kuru uzlikts naudas sods, adresātam. Tikai tad, ja pēc tam izrādās, ka vairāki lēmuma adresāti veido “uzņēmumu” tādā nozīmē, ka tas ir ekonomiska vienība, kas ir atbildīga par sodāmo pārkāpumu, un joprojām pastāv šā lēmuma pieņemšanas dienā, naudas soda augstākā robeža var tikt noteikta, pamatojoties uz šā uzņēmuma, proti, visu to veidojošo vienību, kopējo apgrozījumu ([spriedums *Tokai Carbon* u.c./Komisija, T-71/03, T-74/03, T-87/03 un T-91/03, EU:T:2005:220, 390. punkts]).
- 228 Tā kā pirmais pamats ir ticis apmierināts, astotais pamats, ciktāl tas attiecas uz pārkāpuma laikposmu pirms 2002. gada 1. janvāra, kura laikā *ITR [SpA]* bija izdarījusi pārkāpumu, ir neefektīvs. Turklāt tas nav pamatots attiecībā uz pārkāpuma laikposmu pēc 2002. gada 1. janvāra, jo visā šajā laikposmā, izņemot vienu mēnesi, *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* veidoja vienu ekonomisko vienību, kas ir atbildīga par sodāmo pārkāpumu. Naudas soda augstākā robeža līdz ar to varēja tikt noteikta, pamatojoties uz šā uzņēmuma, proti, visu to veidojošo vienību, kopējo apgrozījumu.”
- 22 Īstenojot savu neierobežoto kompetenci, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 246.–255. punktā pārrēķināja *Parker ITR* uzliktā naudas soda apmēru un samazināja to līdz EUR 6 400 000. Saistībā ar summu, par kuras samaksu *Parker-Hannifin* tika atzīta par solidāri atbildīgu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 257. punktā samazināja šo summu līdz EUR 6 300 000, pamatojoties uz to, ka šīs sabiedrības solidārā atbildība nevar tikt atzīta par laikposmu no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim.

Lietas dalībnieku prasījumi

23 Komisija lūdz Tiesu:

- atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl Vispārējā tiesa ar šo spriedumu ir daļēji atcēlusi apstrīdēto lēmumu un samazinājusi šajā lēmumā *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* uzliktā naudas soda apmēru;
- noraidīt Vispārējā tiesā celto prasību un
- piespriest atbildētājam apelācijas tiesvedībā atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus.

24 *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* lūdz Tiesu:

- noraidīt apelācijas sūdzību un
- piespriest Komisijai atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus.

Par lūgumu atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu

25 Tā kā tiesvedības mutvārdu daļa tika slēgta 2014. gada 4. septembrī pēc ģenerāladvokāta secinājumu sniegšanas, atbildētājas apelācijas tiesvedībā ar 2014. gada 14. oktobra vēstuli, kas Tiesas kancelejā iesniegta 2014. gada 20. oktobrī, lūdza atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu.

26 Šī lūguma pamatojumam tās būtībā ir norādījušas, ka jautājums, kurš rastos pārsūdzētā sprieduma atcelšanas gadījumā, proti, kādā veidā, aprēķinot *Parker ITR* uzlikto naudas sodu, ir jāpiemēro Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā paredzētais ierobežojums 10 % apmērā saistībā ar laikposmu, kurā šī sabiedrība nebija *Parker-Hannifin* grupas sastāvdaļa, ir jāiztirzā uz sacikstes principu balstītā procedūrā. Atbildētājas apelācijas tiesvedībā apgalvo, pirmkārt, ka Tiesa tajā pašā dienā, kad tika sniegti secinājumi šajā lietā, ir pasludinājusi izšķirošu spriedumu saistībā ar šo jautājumu (spriedums *YKK u.c./Komisija, C-408/12 P, EU:C:2014:2153*). Otrkārt, tās apgalvo, ka, uzskatot, ka Vispārējā tiesa pirms to noraidīšanas bija izvērtējusi to argumentu pamatotību, kurus tās bija izvirzījušas šajā ziņā, ģenerāladvokāts ir kļūdaini interpretējis pārsūdzēto spriedumu. Tās ir piebildušas, ka tām nav bijusi iespēja paust savu viedokli par sekām, kādas šajā tiesvedībā ir radušās pretapelācijas sūdzības neiesniegšanas dēļ.

27 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar tās Reglamenta 83. pantu Tiesa jebkurā brīdī, uzklaušījusi ģenerāladvokātu, var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja kāds lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu, vai arī ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru lietas dalībnieki vai Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas nav apspriedušas (spriedums *Buono u.c./Komisija, C-12/13 P un C-13/13 P, EU:C:2014:2284, 26. punkts un tajā minētā judikatūra*).

28 Šajā lietā Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas uzskata, ka tā ir pietiekami informēta, lai varētu pieņemt nolēmumu, ka šī lieta nav jāizskata, pamatojoties uz argumentiem, kurus lietas dalībnieki nav apsprieduši, un ka spriedums *YKK u.c./Komisija (EU:C:2014:2153)* nav jauns fakts, kam var būt izšķiroša ietekme uz tās nolēmumu.

29 Turklāt saskaņā ar LESD 252. panta otro daļu ģenerāladvokāta pienākums ir, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē izteikt pamatotus secinājumus par lietām, kurās atbilstoši Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerāladvokāta iesaistīšanās. Tiesai nav saistoši nedz ģenerāladvokāta secinājumi, nedz šo secinājumu pamatojums (spriedums *Buono u.c./Komisija, EU:C:2014:2284, 27. punkts un tajā minētā judikatūra*).

30 Līdz ar to lūgums par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu ir jānoraida.

Par apelācijas sūdzību

31 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam Komisija ir izvirzījusi divus pamatus.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz judikatūras par saimnieciskās pēctecības kritēriju kļūdainu piemērošanu

Lietas dalībnieku argumenti

- 32 Komisija apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 116. punktā nospriežot, ka personiskās atbildības principu nevar apstrīdēt ar saimnieciskās pēctecības principu gadījumos, kad, kā tas ir šajā lietā, uzņēmums, kas ir bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks, ir nodevis daļu no savām darbībām neatkarīgai trešai personai un kad starp īpašumtiesības nodevušo personu un īpašumtiesības ieguvušo personu nepastāv nekāda strukturāla saikne, Vispārējā tiesa ir sajaukusi divus dažādus darījumus, kā arī piemērojamos juridiskos kritērijus. Vispārējā tiesa esot uzskatījusi par būtisku tikai otro no abiem šiem darījumiem, kurš attiecas uz grupas veikto meitasuzņēmuma pārdošanu citai grupai, proti, uz *Saiag* grupas veikto *ITR Rubber* pārdošanu *Parker-Hannifin* grupai. Tā savukārt neesot ņēmusi vērā pirmo darījumu, kurš bija noticis pirms attiecīgā pārdošanas darījuma un kura priekšmets bija darbību nodošana starp divām vienas un tās pašas grupas vienībām, proti, *ITR SpA* un *ITR Rubber*, kuras abas pieder *Saiag* grupai. Komisija uzskata, ka šī darbību nodošana notika atbilstoši apstākļiem, kas ir tikuši noteikti judikatūrā, lai varētu tikt atzīts saimnieciskās pēctecības gadījums, jo brīdī, kad šī nodošana tika veikta, abas attiecīgās vienības bija vienas un tās pašas personas kontrolē un starp tām pastāvēja cieša ekonomiskā un organizatoriskā saikne (skat. it īpaši spriedumu *ETI* u.c., C-280/06, EU:C:2007:775, 48. un 49. punkts).
- 33 Komisija uzskata, ka, lai vienību, kas ir īpašumtiesību saņēmēja, atzītu par atbildīgu par pārkāpjošo rīcību, ko ir īstenojusi vienība, kas nodod īpašumtiesības, nav nepieciešams, lai to starpā pastāvošā strukturālā saikne būtu turpinājusies visā pārkāpuma laikposmā. Tam, ka šajā lietā *ITR Rubber* nebija palikusi *Saiag* grupā un ka no tās izveides un pārdošanas *Parker-Hannifin* grupai brīža bija pagājis tikai ļoti īss laikposms, tādējādi neesot nekādas nozīmes.
- 34 Komisija piebilst, ka pretēji tam, ko pārsūdzētā sprieduma 116. punktā ir nospriedusi Vispārējā tiesa, tai nebija pienākuma atzīt par atbildīgu par pārkāpjošo rīcību mātesuzņēmumus *Saiag SpA* un *ITR SpA*. Šajā lietā, izvēloties atzīt par atbildīgu par pārkāpumu *ITR Rubber* kā šo sabiedrību saimniecisko pēcteci, Komisija esot izmantojusi tai judikatūrā atzīto novērtējuma brīvību.
- 35 Atbildot uz to, atbildētājas apelācijas tiesvedībā norāda, ka pretēji Komisijas apgalvotajam Tiesa spriedumā *ETI* u.c. (EU:C:2007:775) nav ieviesusi mehānisku noteikumu, saskaņā ar kuru fakts, ka agrāk ir pastāvējusi vienkārša strukturāla saikne starp īpašumtiesību nodevēju un pārkāpumā iesaistītu darbību īpašumtiesību saņēmēju, īpašumtiesību saņēmēju automātiski padarītu atbildīgu par īpašumtiesību nodevēja izdarīto pārkāpumu. Tiesa esot tieši noteikusi, ka šādas sekas ir iespējamās tikai ar nosacījumu, ka ir pierādīts, ka īpašumtiesību nodevēju un īpašumtiesību saņēmēju brīdī, kad pastāvēja strukturālā saikne, faktiski kontrolēja viena un tā pati persona un ka tie galvenokārt piemēroja vienus un tos pašus komercnorādījumus.
- 36 Apstrīdētajā lēmumā Komisija nemaz neesot izvērtējusi, vai īsajā laikā, kad starp *ITR SpA* un *ITR Rubber* pastāvēja strukturāla saikne, šie nosacījumi bija izpildīti. Minētajā lēmumā šajā ziņā esot tikai norādīts, ka brīdī, kad *ITR SpA* jūras cauruļvadu darbības nozare tika nodota *ITR Rubber*, šis pēdējais minētais uzņēmums “pilnībā piederēja” pirmajam uzņēmumam. Attiecīgajā lēmumā nevienā vietā neesot minēta judikatūra, saskaņā ar kuru var tikt prezumēts, ka mātesuzņēmums ir īstenojis

izšķirošu ietekmi pār tam pilnībā piederošu meitasuzņēmumu. Turklāt atbildētājas apelācijas tiesvedībā uzskata, ka gadījumā, ja apstrīdētais lēmums būtu netieši pamatots ar šādu prezumpciju, būtu pārkāptas to tiesības uz aizstāvību, jo paziņojumā par iebildumiem tā nav skaidri minēta.

- 37 Atbildētājas apelācijas tiesvedībā no tā secina, ka, tā kā Komisija apstrīdētajā lēmumā nav izvērtējusi, vai *ITR SpA* un *ITR Rubber* īsajā laikposmā, kurā tām bija strukturāla saikne, veidoja vienu uzņēmumu, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, secinot, ka *Parker ITR* nevar tikt atzīta par atbildīgu par *ITR SpA* rīcību, pamatojoties tikai uz šādu agrāk pastāvējušu strukturālu saikni.
- 38 Turklāt gadījumā, ja pirmais pamats tiktu apmierināts un ja Tiesa atzītu, ka naudas soda apmērs ir jāpārrēķina, atbildētājas apelācijas tiesvedībā norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 139. un 140., 145. un 146., kā arī 253. un 254. punkts, kuros Vispārējā tiesa apmierināja piekto un sesto to celtās prasības pamatu un nosprieda, ka tām uzliktā naudas soda apmērs ir kļūdaini ticis palielināts, pamatojoties uz to, ka *Parker ITR* laikposmā no 1999. gada jūnija līdz 2001. gada septembrim ir bijusi vadošā loma pārkāpumā, ir kļuvusi galīgi, ciktāl Komisija tos savā apelācijas sūdzībā nav apstrīdējusi.

Tiesas vērtējums

- 39 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar konkurenci saistītās Savienības tiesības attiecas uz uzņēmumu darbību un ar uzņēmuma jēdzienu konkurences tiesībās tiek saprasta jebkura vienība, kas veic saimniecisku darbību, neatkarīgi no šīs vienības juridiskā statusa un finansēšanas veida. Ja šāda vienība pārkāpj konkurences tiesību normas, tai ir jāatbild par šo pārkāpumu saskaņā ar personiskās atbildības principu (skat. tostarp spriedumu *Versalis/Komisija*, C-511/11, EU:C:2013:386, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Tiesa ir precizējusi, ka, ja vienība, kas ir izdarījusi konkurences tiesību normu pārkāpumu, izdara juridiskas vai organizatoriskas izmaiņas, šo izmaiņu rezultātā nav obligāti jābūt izveidotam jaunam uzņēmumam, kas atbrīvots no atbildības par iepriekšējās saimnieciskās vienības konkurences tiesību normām pretējo uzvedību, ja no saimnieciskā viedokļa abas vienības ir identiskas. Ja uzņēmumi varētu izvairīties no soda tikai tāpēc, ka to identitāte ir mainīta pārstrukturēšanas, pēctecības vai citu juridisku vai organizatorisku izmaiņu dēļ, tiktu apdraudēts mērķis apkarot konkurences tiesību normām pretēju rīcību un atturēt no tās ar preventīvu sodu palīdzību (spriedums *ETI* u.c., EU:C:2007:775, 41. un 42. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 41 Tiesa jau ir nospriedusi, ka, ja divas vienības veido vienu saimniecisku vienību, tas, ka vienība, kura ir izdarījusi pārkāpumu, vēl pastāv, netraucē būtībā uzlikt sodu vienībai, kurai tā ir nodevusi savu saimniecisko darbību. Šāda soda īstenošana it īpaši ir pieņemama, ja šīs vienības kontrolē viena un tā pati persona un, ievērojot tās saistošās ciešās saimnieciskās un organizatoriskās saiknes, tiek piemērotas būtībā tās pašas komercdirektīvas (spriedumi, *ETI* u.c., EU:C:2007:775, 48. un 49. punkts un tajos minētā judikatūra, kā arī *Versalis/Komisija*, EU:C:2013:386, 52. punkts).
- 42 Šajā lietā apelācijas sūdzības pirmais pamats attiecas uz jautājumu par to, vai atbilstoši šī sprieduma 40. un 41. punktā minētajā judikatūrā ieviestajiem principiem saistībā ar pārkāpumu, par kuru ir ticis piemērots sods apstrīdētajā lēmumā, var tikt atzīta *ITR Rubber* atbildība par laikposmu līdz 2002. gada 1. janvārim.
- 43 Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nospriežot, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir kļūdaini piemērojusi minēto judikatūru, jo starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju neesot pastāvējusi strukturāla saikne. Atbildētājas apelācijas tiesvedībā savukārt uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pareizi piemērojusi šo judikatūru, ciktāl Komisija nebija pierādījusi, ka starp abām attiecīgajām vienībām bija pastāvējusi faktiskā saikne.

– Par strukturālas saiknes starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju pastāvēšanas novērtējumu

- 44 Vispirms ir jāatgādina, ka Komisija ir inkriminējusi *ITR Rubber* atbildību par pārkāpjošu rīcību laikā no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2007. gada 2. maijam, nošķirot divus dažādus laikposmus, proti, pirmo laikposmu no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2001. gada 31. decembrim un otro laikposmu – no 2002. gada janvāra.
- 45 Attiecībā uz laikposmu no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2001. gada 31. decembrim Komisija, kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma 328. un 370. apsvēruma, vispirms ir atzinusi, ka 2002. gada 1. janvārī *ITR SpA* bija atbildīga pati par savu rīcību, kā arī par savas priekšteces *Pirelli Treg SpA*, kuru tā bija pārņēmusi 1990. gada decembrī, rīcību. Turpinājumā Komisija konstatēja, ka tajā pašā 2002. gada 1. janvārī *ITR SpA* grupas iekšējās reorganizācijas ietvaros nodeva savu jūras cauruļvadu darbības nozari tai pilnībā piederošajam meitasuzņēmumam *ITR Rubber*. Komisija arī konstatēja, ka šis nodošanas brīdī *ITR SpA* un *ITR Rubber* ekonomiskajā ziņā vienoja starp mātesuzņēmumu un tam pilnībā piederošu meitasuzņēmumu, kurš ietilpst tajā pašā uzņēmumā, pastāvoša saikne. Komisija atzina, ka šādā gadījumā saskaņā ar Tiesas judikatūru atbildība par vienības, kas nodod īpašumtiesības, iepriekš īstenoto pārkāpjošo rīcību var tikt pārnesta uz īpašumtiesību saņēmēju, pat ja vienība, kas nodod īpašumtiesības, juridiski turpina pastāvēt.
- 46 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka, pārsūdzētā sprieduma 116. punktā izslēdzot, ka saimnieciskās pēctecības princips var tikt piemērots gadījumā, kad, kā tas ir šajā lietā, starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, proti, *Saiag SpA* vai tās meitasuzņēmumu *ITR SpA*, un īpašumtiesību saņēmēju, kas ir identificēts kā *Parker-Hannifin*, nepastāv nekāda strukturāla saikne, Vispārējā tiesa savā vērtējumā ir izskatījusi divus dažādus darījumus kā vienu darījumu. Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā, ka vispirms *ITR SpA* bija nodevusi savu jūras cauruļvadu darbības nozari vienam no tās meitasuzņēmumiem un pēc tam atsavinājusi šo meitasuzņēmumu *Parker-Hannifin*.
- 47 Attiecībā uz apsvērumiem, kuru dēļ tā savā vērtējumā nebija ņēmusi vērā *ITR SpA* veikto tās darbību nodošanu tās meitasuzņēmumam *ITR Rubber*, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 115. punktā norādīja, ka šis meitasuzņēmums grupas ietvaros bija pastāvējis tikai septiņus mēnešus un tikai īsu brīdi – vienu mēnesi – bija veicis ar jūras cauruļvadiem saistītas darbības, un vispārīgāk, ka tas bija ticis izveidots ar vienīgo mērķi tikt pārdotam trešajam uzņēmumam. Vispārējā tiesa minētā sprieduma 116. punktā no tā ir secinājusi, ka šādos apstākļos iepriekšējam attiecīgo darbību veicējam, proti, *ITR SpA* un tās mātesuzņēmumam *Saiag SpA*, ir jāatbild par attiecīgo pārkāpumu līdz 2002. gada 1. janvārim.
- 48 Lai izvērtētu Vispārējās tiesas vērtējuma saskaņotību, līdz ar to ir jāpārbauda, vai šie apsvērumi, kas attiecīgi ir saistīti ar brīdi, kad ir jābūt pastāvējušai strukturālai saiknei starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju, un laikposmu, kurā šai saiknei ir jābūt pastāvējušai to starpā, kā arī ar mērķi, kas ir bijis darbību nodošanas pamatā, ir atbilstoši saimnieciskās pēctecības gadījuma pastāvēšanas novērtēšanai. Tāpat ir jāpārbauda, vai šajā lietā Komisijai bija pienākums attiecināt uz iepriekšējiem attiecīgās darbības veicējiem atbildību par pirms minētās nodošanas izdarīto pārkāpumu.
- 49 Pirmkārt, attiecībā uz brīdi, kad ir jābūt pastāvējušai strukturālai saiknei starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju, un laikposmu, kurā šai saiknei ir jābūt pastāvējušai to starpā, lai varētu izdarīt secinājumu par saimnieciskās pēctecības gadījumu, ir jānorāda, ka Tiesa ir atzinusi šāda gadījuma esamību gan situācijās, kad darbību nodošana bija notikusi pārkāpuma izdarīšanas laikposmā un kad strukturālā saikne starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju bija pastāvējusi šajā laikposmā (spriedums *ETI u.c.*, EU:C:2007:775, 45. un 50. punkts), gan situācijās, kad minētā nodošana bija notikusi pēc pārkāpuma izbeigšanas, ciktāl šis nodošanas brīdī starp abām vienībām bija pastāvējusi strukturāla saikne (skat. it īpaši spriedumu *Aalborg Portland u.c./Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un

- C-219/00 P, EU:C:2004:6, 59., 351., 356. un 357. punkts). Nevienā no šiem gadījumiem Tiesa nav norādījusi, ka būtu nepieciešams, lai šī saikne būtu turpinājusies līdz lēmuma, ar kuru piemērots sods par pārkāpumu, pieņemšanai.
- 50 Kā savu secinājumu 68. punktā ir norādījis ģenerālvokāts, no tā ir jāsecina, ka būtiskajam datumam, lai saistībā ar saimnieciskās pēctecības situācijas pastāvēšanu izvērtētu, vai ir notikusi darbību nodošana grupas ietvaros vai arī starp neatkarīgiem uzņēmumiem, ir jābūt pašam nodošanas datumam.
- 51 Lai arī ir nepieciešams, lai šajā datumā starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju būtu pastāvējusi strukturāla saikne, kas atbilstoši personiskās atbildības principam ļautu secināt, ka abas vienības ir viens uzņēmums, ņemot vērā saimnieciskās pēctecības principa mērķi, tomēr netiek prasīts, lai šī saikne būtu turpinājusies visā atlikušajā pārkāpuma izdarīšanas laikposmā vai līdz lēmuma, ar kuru piemērots sods par pārkāpumu, pieņemšanai. Kā atgādināts šī sprieduma 40. punktā, šī principa piemērošanas mērķis ir novērst konkurences noteikumu lietderīgās iedarbības apdraudējumu pārstrukturēšanas vai pārdošanas, kas skar attiecīgos uzņēmumus, dēļ. Saistībā ar šo apsvērumu ir jāpiebilst, ka tiesiskās noteiktības princips paredz, ka atbildības atzīšana nedrīkst būt atkarīga no neparedzēta un nenoteikta notikuma īstenošanās, kā, piemēram, attiecīgo uzņēmumu veiktām jaunām organizatoriskajām izmaiņām.
- 52 Tāpat un to pašu iemeslu dēļ nav nepieciešams, lai strukturālā saikne, kas ļauj konstatēt saimnieciskās pēctecības situācijas pastāvēšanu, būtu turpinājusies kādu noteiktu minimālu laikposmu, kuru jebkurā gadījumā varētu noteikt tikai katrā konkrētajā gadījumā un ar atpakaļejošu spēku.
- 53 Otrkārt, attiecībā uz darbību nodošanas mērķa ņemšanu vērā saistībā ar secinājumu par saimnieciskās pēctecības pastāvēšanu izdarīšanu tiesiskās noteiktības princips liek arī kā neatbilstošu noraidīt pārsūdzētā sprieduma 115. punktā norādīto apstākli, ka īpašumtiesību saņēmēja ir tikusi izveidota un bija saņēmusi aktīvus tālākas nodošanas neatkarīgai trešai personai nolūkā. Ekonomiskās motivācijas, kas ir bijusi meitasuzņēmuma izveides pamatā, vai arī isākā vai garākā laikposmā pastāvošā mērķa atsavināt šo meitasuzņēmumu kādam trešajam uzņēmumam ņemšana vērā būtībā nozīmētu ieviest saimnieciskās pēctecības principa īstenošanā tādus subjektīvus faktorus, kas nebūtu saderīgi ar šī principa pārskatāmu un paredzamu piemērošanu.
- 54 Treškārt, attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma 116. punktā ietverto apgalvojumu, saskaņā ar kuru Komisijai šajā lietā pastāvošajos apstākļos atbildība par pārkāpumu, kas bija izdarīts pirms darbību nodošanas, bija jāattiecinā uz iepriekšējiem darbības veicējiem, ir jānorāda, ka tā ir daļa no kļūdaina vērtējuma, ar kuru Vispārējā tiesa jau sākotnēji izslēdza saimnieciskās pēctecības pastāvēšanu. Tomēr no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, tiklīdz šāda situācija ir tikusi konstatēta, tas, ka vienība, kura ir izdarījusi pārkāpumu, vēl pastāv, netraucē piemērot sodu vienībai, kurai tā ir nodevusi savu saimniecisko darbību (skat. it īpaši spriedumu *Versalis*/Komisija, EU:C:2013:386, 52.–54. punkts).
- 55 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā pārsūdzētā sprieduma 115. un 116. punktā, neņemot vērā saikni, kāda starp *ITR SpA* un *ITR Rubber* pastāvēja šo divu vienību starpā notikušas darbību nodošanas brīdī, nospriežot, ka šajā lietā saimnieciskās pēctecības situācija ir izslēgta strukturālas saiknes starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju, kurus tā bija identificējusi kā *Saiag SpA* vai *ITR SpA* un *Parker-Hannifin*, neesamības dēļ.
- 56 Šāda kļūda tomēr varētu būt neefektīva gadījumā, ja saimnieciskās pēctecības situācija katrā ziņā būtu izslēdzama faktiskas saiknes starp *ITR SpA* un *ITR Rubber* neesamības dēļ. Tieši šajā kontekstā ir jāizvērtē atbildētāju apelācijas tiesvedībā arguments, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa ir pamatoti izslēgusi saimnieciskās pēctecības situācijas pastāvēšanu, ciktāl Komisija apstrīdētajā lēmumā nav izvērtējusi, vai *ITR Rubber* patiešām bija *ITR SpA* faktiskā kontrolē.

– Par faktiskas saiknes starp vienību, kas nodod īpašumtiesības, un īpašumtiesību saņēmēju pastāvēšanas novērtējumu

- 57 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Komisija minētā lēmuma 370. apsvērumā ir tieši konstatējusi, ka šo divu sabiedrību starpā veiktās darbību nodošanas brīdī tās ekonomiskajā ziņā vienoja starp mātesuzņēmumu un tam pilnībā piederošu meitasuzņēmumu, kurš ietilpst tajā pašā uzņēmumā, pastāvoša saikne.
- 58 No pastāvīgās judikatūras izriet arī, ka īpašajā gadījumā, kad mātesuzņēmumam pieder viss vai gandrīz viss tā meitasuzņēmuma, kurš ir pārkāpis Savienības konkurences tiesību normas, kapitāls, pastāv atspēkojama prezumpcija, saskaņā ar kuru šim mātesuzņēmumam ir faktiski izšķiroša ietekme uz tā meitasuzņēmumu. Šādā situācijā, lai uzskatītu, ka minētā prezumpcija ir izpildīta, pietiek, ja Komisija pierāda, ka viss vai gandrīz viss meitasuzņēmuma kapitāls pieder tā mātesuzņēmumam (skat. it īpaši spriedumus *Akzo Nobel u.c./Komisija*, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 60. punkts; *Eni/Komisija*, C-508/11 P, EU:C:2013:289, 47. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *Schindler Holding u.c./Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 105.–111. punkts).
- 59 Atbildētājas apelācijas tiesvedībā nevar apgalvot, ka apstrīdētajā lēmumā nav ietverta nekāda norāde uz šo judikatūru, ciktāl minētā lēmuma 325. apsvērumā ir ietverta tieša atsauce uz šo pēdējo minēto gadījumu. Tās nevar arī apelācijas stadijā norādīt uz to tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, pamatojoties uz to, ka administratīvā procesa laikā šī prezumpcija nav tikusi apspriesta. Tā kā atbildētājas apelācijas tiesvedībā savā pieteikumā par lietas ierosināšanu Vispārējā tiesā nav atsaukušās uz šādu pārkāpumu, ciktāl tās Vispārējā tiesā bija tikai apstrīdējušas minētās prezumpcijas piemērošanas to gadījumā pamatotību, šis arguments katrā ziņā ir jānoraida kā jauns un tādējādi nepieņemams (skat. it īpaši spriedumu *Gascogne Sack Deutschland*, C-40/12 P, EU:C:2013:768, 51. un 52. punkts).
- 60 Ciktāl atbildētājas apelācijas tiesvedībā ir norādījušas, ka spriedumā *ETI u.c.* (EU:C:2007:775, 50. un 51. punkts) Tiesa, lai gan tā bija ņēmusi vērā strukturālas saiknes pastāvēšanu starp abām attiecīgajām vienībām, proti, to, ka tās bija piederējušas vienai un tai pašai valsts iestādei, tomēr bija atstājuši valsts tiesas ziņā izvērtēt, vai šīs vienības bija minētās iestādes “uzraudzībā”, pietiek konstatēt, ka ir dabiski, ka saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kur faktu izvērtējums ir jāveic valsts tiesai, Tiesa atstāj šai pēdējai minētajai tiesai atbildību izvērtēt attiecības, kas pastāv starp attiecīgajā lietā aplūkojamajām vienībām, divas no kurām bija valsts iestādes.
- 61 Šajā lietā savukārt runa ir tikai par divām komercsabiedrībām, vienai no kurām pieder viss otras sabiedrības kapitāls, kas ir situācija, kura atbilst spriedumā *Akzo Nobel u.c./Komisija* (EU:C:2009:536) aplūkotajam gadījumam. Pretēji atbildētāju apelācijas tiesvedībā aizstāvētajai tēzei Komisijai tādējādi bija tiesības pamatoties uz prezumpciju par mātesuzņēmuma *ITR SpA* īstenotu izšķirošu ietekmi uz tā meitasuzņēmuma *ITR Rubber* komercpolitiku.
- 62 Tomēr ir jāuzsver, ka minētā prezumpcija par izšķirošas ietekmes faktisku īstenošanu ir apstrīdama un var tikt atspēkota, iesniedzot pietiekamus pierādījumus, lai pierādītu, ka meitasuzņēmums tirgū ir darbojies autonomi. Šajā ziņā attiecīgajām vienībām ir jāiesniedz tādi pierādījumi par ekonomiskajām, organizatoriskajām un juridiskajām saiknēm, kādas attiecīgo meitasuzņēmumu vieno ar mātesuzņēmumu, kurus šīs vienības uzskata par tādiem, kas pierāda, ka meitasuzņēmums ir darbojies tirgū autonomi un ka līdz ar to tie neveido vienu ekonomisku vienību (skat. it īpaši spriedumu *Elf Aquitaine/Komisija*, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 56., 58. un 65. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 63 Šajā lietā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka atbildētājas apelācijas tiesvedībā savā pieteikumā par lietas ierosināšanu Vispārējā tiesā ir apgalvojušas, ka ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes, kas vienoja *ITR SpA* un *ITR Rubber* laikposmā no pēdējās minētās sabiedrības izveidošanas 2001. gada 27. jūnijā līdz tās atsavināšanai *Parker-Hannifin* 2002. gada 31. janvārī, nebija ļāvušas *ITR SpA* īstenot izšķirošu ietekmi uz tās meitasuzņēmumu. Tās šajā ziņā ir norādījušas, ka

kopš tās izveidošanas brīža līdz 2002. gada 1. janvārim *ITR Rubber* nebija veikusi nekādu saimniecisko darbību. Kopš 2001. gada 5. decembrī starp *ITR SpA* un *Parker-Hannifin* noslēgtā līguma par *ITR Rubber* nodošanu un iegādi attiecības starp *ITR SpA* un *ITR Rubber* esot reglamentējis šis līgums, kurš ir ticis iesniegts Vispārējai tiesai un kura noteikumi esot lieguši *ITR SpA* īstenot jebkādu ietekmi uz *ITR Rubber*. Komisija tomēr ir apstrīdējusi šos argumentus.

- 64 Vispārējā tiesa, jau sākotnēji izslēgusi saimnieciskās pēctecības situācijas pastāvēšanu, neizvērtēja nedz *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* iesniegtos argumentus un pierādījumus, nedz Komisijas izvirzītos iebildumus.
- 65 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar mērķi izvērtēt, vai Komisija ir pareizi piemērojusi saimnieciskās pēctecības principu, nepārbaudot informāciju, ko lietas dalībnieki tai bija iesnieguši saistībā ar faktiskas saiknes esamību vai neesamību *ITR SpA* izšķirošas ietekmes pār *ITR Rubber* veidā.
- 66 No tā izriet, ka pirmais pamats ir apmierināms un pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ, ciktāl Vispārējā tiesa minētā sprieduma 115. un 116. punktā norādīto iemeslu dēļ ir nospriedusi, ka *Parker ITR* nevar tikt atzīta par atbildīgu par pārkāpuma laikposmu līdz 2002. gada 1. janvārim.
- 67 Lai nodrošinātu konsekvenci un tiesisko noteiktību, ir jāprecizē, ka pretēji atbildētāju apelācijas tiesvedībā norādītajam pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ arī tiktāl, ciktāl Vispārējā tiesa – tā rezultātā un neveicot pārbaudi pēc būtības – minētā sprieduma 139. un 140., 145. un 146., kā arī 253. un 254. punktā ir atcēlusi apstrīdētajā lēmumā uzlikto naudas soda palielinājumu *Parker ITR* vadošās lomas aizliegtās vienošanās īstenošanā laikā no 1999. gada jūnija līdz 2001. gada septembrim dēļ.

Par otro pamatu, kas attiecas uz to, ka Vispārējā tiesa ir pieņēmusi nolēmumu ultra petita un ir pārkāpusi nediskriminācijas principu

Lietas dalībnieku argumenti

- 68 Komisija apgalvo, ka par EUR 100 000 samazinot summu, par kuras samaksu *Parker-Hannifin* kā mātesuzņēmums ir atzīstams par solidāri atbildīgu saistībā ar *Parker ITR* uzlikto naudas sodu, Vispārējā tiesa ir lēmusi *ultra petita*. Savā prasībā *Parker-Hannifin* neesot apstrīdējis nedz tā dalības pārkāpumā faktisko ilgumu, ko Vispārējā tiesa turklāt ir apstiprinājusi pārsūdzētā sprieduma 129. un 256. punktā, nedz attiecīgo ar ilgumu saistīto faktoru, kuru Komisija bija piemērojusi, aprēķinot naudas soda apmēru.
- 69 Komisija norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 257. punktā sniegtajam pamatojumam šī samazinājuma pamatošanai, saskaņā ar kuru "*Parker-Hannifin* solidārā atbildība nevar tikt atzīta par laikposmu no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim", nav nozīmes, jo apstrīdētajā lēmumā netika atzīta *Parker-Hannifin* atbildība par attiecīgo laikposmu.
- 70 Ciktāl Vispārējā tiesa esot vēlējusies atsaukties uz apstākli, ka pārsūdzētajā spriedumā norādītā *Parker ITR* dalība pārkāpumā ir bijusi par vienu mēnesi ilgāka nekā *Parker-Hannifin* dalība, Komisija apgalvo, ka šis apstāklis nevar pamatot samazinājumu. Ņemot vērā noapaļošanas metodi, kas ir paredzēta 2006. gada pamatnostādņu, kuras ir tikušas piemērotas visiem apstrīdētā lēmuma adresātiem un uz kurām Vispārējā tiesa ir atsaukusies pārsūdzētajā spriedumā, 24. punkta otrajā teikumā, viena mēneša starpība pārkāpuma ilgumā nevar tikt ņemta vērā, nosakot naudas soda pamatsummu. Veicot samazināšanu šāda iemesla dēļ, Vispārējā tiesa esot pārkāpusi nediskriminācijas principu.
- 71 Komisija uzskata, ka Vispārējai tiesai bija vismaz jāpamato iemesli, kuru dēļ tā ir atkāpusies no šīs metodes.

- 72 Atbildētājas apelācijas tiesvedībā vispirms apgalvo, ka, tā kā pārsūdzētais spriedums ir ticis pasludināts saistībā ar procedūru, kas attiecas tikai uz tām, Vispārējai tiesai, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, neesot bijusi saistoša Komisijas izmantotā naudas soda aprēķināšanas metode.
- 73 Samazinot to *Parker ITR* uzliktā naudas soda daļu, par kuras samaksu *Parker-Hannifin* ir tikusi atzīta par solidāri atbildīgu, Vispārējā tiesa esot pamatoti ņēmusi vērā, ka pēdējā minētā uzņēmuma kā *Parker ITR* mātesuzņēmuma dalība pārkāpumā ir bijusi par mēnesi isāka nekā tā meitasuzņēmuma tiešā dalība. Jebkāda citādāka pieeja būtu bijusi uzskatāma par diskrimināciju attiecībā pret *Parker-Hannifin*.

Tiesas vērtējums

- 74 Saistībā ar to Komisijas lēmumu pārbaudi tiesā, ar kuriem ir uzlikts naudas sods par konkurences tiesību normu pārkāpumu, tiesiskuma pārbaudi papildina neierobežota kompetence, kas atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 31. pantam ir atzīta Savienības tiesai. Šī kompetence ļauj tiesai ko vairāk nekā tikai pārbaudīt sankciju tiesiskumu, proti, aizstāt Komisijas vērtējumu ar savējo un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt piemēroto naudas sodu vai kavējuma naudu (skat. it īpaši spriedumu *KME Germany* u.c./Komisija, C-389/10 P, EU:C:2011:816, 130. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 75 Lai izpildītu prasības par neierobežotas kompetences pārbaudi Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta izpratnē saistībā ar naudas sodu, Savienības tiesai ir pienākums, īstenojot LESD 261. un 263. pantā paredzētās pilnvaras, pārbaudīt visus iebildumus attiecībā uz tiesību jautājumiem vai faktiem, kuri vērsti uz to, lai pierādītu, ka naudas soda apmērs neatbilst pārkāpuma smagumam un ilgumam (spriedums *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 200. punkts).
- 76 Šīs neierobežotās kompetences īstenošana tomēr nav pielīdzināma pārbaudei pēc savas ierosmes un notiek uz sacīkstes principu balstītā tiesvedība. Līdz ar to prasītājs principā ir tas, kuram ir jāizvirza pamati pret apstrīdēto lēmumu un jāiesniedz pierādījumi, lai pamatotu šos pamatus (skat. it īpaši spriedumu *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija, EU:C:2014:2062, 213. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 77 Turklāt, kā savu secinājumu 113. punktā ir atgādinājis ģenerālvokāts, gadījumā, kad Vispārējā tiesa izmanto savu neierobežoto kompetenci, tai ir jāievēro zināmi pienākumi. Starp šiem pienākumiem ir pienākums norādīt pamatojumu, kas tai pastāv atbilstoši Tiesas statūtu 36. pantam, kurš Vispārējai tiesai ir piemērojams atbilstoši šo statūtu 53. panta pirmajai daļai, kā arī vienlīdzīgas attieksmes princips. Neierobežotas kompetences īstenošana, nosakot uzņēmumiem uzliekamo naudas sodu apmēru, nedrīkst radīt diskrimināciju starp uzņēmumiem, kas ir piedalījušies konkurences tiesību normu pārkāpumā (spriedums *Sarrió*/Komisija, C-291/98 P, EU:C:2000:631, 97. punkts).
- 78 Šajā lietā Komisija apstrīdētajā lēmumā secināja, ka *Parker ITR* ir bijusi aizliegtās vienošanās dalībiece laikposmā no 1986. gada 1. aprīļa līdz 2007. gada 2. maijam, un *Parker-Hannifin* – laikposmā no 2002. gada 31. janvāra līdz 2007. gada 2. maijam. Šī iemesla dēļ Komisija uzlika *Parker ITR* naudas sodu EUR 25 610 000 apmērā, precizējot, ka no šīs summas *Parker-Hannifin* ir solidāri atbildīga par summas EUR 8 320 000 apmērā samaksu. Kā izriet no apstrīdētā lēmuma 448. apsvēruma, tas, ka *Parker-Hannifin* solidārā atbildība tika atzīta tikai par daļu no kopējā *Parker ITR* uzliktā naudas soda, tostarp ir izskaidrojams ar atbilstoši 2006. gada pamatnostādņu 24. punkta pirmajam teikumam piemēroto reizināšanas koeficientu, kas ir vienāds ar gadu skaitu, kuru gaitā uzņēmums piedalījies pārkāpumā, un kas abu attiecīgo sabiedrību gadījumā ir atšķirīgs.
- 79 Savā pieteikumā par lietas ierosināšanu *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* ir apstrīdējušas to pārkāpuma ilgumu, kas tām ir ticis inkriminēts apstrīdētajā lēmumā, un ir lūgušas Vispārējai tiesai šī iemesla dēļ samazināt tām šajā lēmumā uzliktā naudas soda apmēru.

- 80 Pēc *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* izvirzīto pamatu un pierādījumu izvērtēšanas Vispārējā tiesa vispirms nosprieda, ka par laikposmu līdz 2002. gada 1. janvārim *Parker ITR* nevar tikt atzīta par atbildīgu nekādā pārkāpumā. Līdz ar to tā arī atcēla palielinājumu, kas apstrīdētajā lēmumā bija piemērots *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* uzliktajam naudas sodam *Parker ITR* vadošās lomas aizliegtās vienošanās īstenošanā laikposmā no 1999. gada jūnija līdz 2001. gada septembrim dēļ.
- 81 Īstenojot savu neierobežoto kompetenci, tā samazināja *Parker ITR* uzliktā naudas soda apmēru līdz EUR 6 400 000, kura atbilstību Komisija nav apstrīdējusi.
- 82 Šajā stadijā Vispārējai tiesai atbilstoši *Parker-Hannifin* prasījumiem tādējādi bija jāpārrēķina apmērs, par kādu šī sabiedrība ir atzīstama par solidāri atbildīgu saistībā ar jauno *Parker ITR* uzliktā naudas soda apmēru.
- 83 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 257. punktā pamatojās uz apstākli – kurš tajā celtajā prasībā nav ticis apstrīdēts un ir ticis apstiprināts pārsūdzētajā spriedumā – ka *Parker-Hannifin* nevarēja tikt atzīta par atbildīgu par pārkāpumu kā mātesuzņēmums par laikposmu no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim. Šajā ziņā un pretēji Komisijas apgalvotajam Vispārējai tiesai nevar tikt pārņemts, ka tā būtu lēmusi *ultra petita*.
- 84 Tomēr ir jānorāda, ka Vispārējā tiesa summu EUR 6 300 000 apmērā, par kuru *Parker-Hannifin* ir solidāri atbildīga saistībā ar *Parker ITR* uzliktā naudas soda samaksu, ir noteikusi, neatsaucoties ne uz vienu citu apstākli, kurš varētu tikt izmantots kā pamatojums.
- 85 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka Vispārējā tiesa nav norādījusi apstākļus, kas ir vajadzīgi, lai ļautu, pirmkārt, ieinteresētajām personām uzzināt iemeslus, kuru dēļ uz *Parker-Hannifin* attiecināmais naudas soda apmērs ir ticis noteikts šajā līmenī, un, otrkārt, Tiesai veikt savu pārbaudi par veiktā samazinājuma tiesiskumu, tostarp ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes principu, uz kuru ir atsaukusies Komisija.
- 86 Līdz ar to otrais pamats, ko Komisija ir izvirzījusi savas apelācijas sūdzības pamatojumam, ir jāapmierina, ciktāl tas attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.
- 87 Tādējādi pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ, ciktāl Vispārējā tiesa minētā sprieduma 257. punktā, nenorādot nekādu pamatojumu, par EUR 100 000 ir samazinājusi summu, par kuras samaksu *Parker-Hannifin* kā mātesuzņēmums ir atzīstama par solidāri atbildīgu saistībā ar *Parker ITR* uzlikto naudas sodu.

Par atbildētāju apelācijas tiesvedībā argumentāciju, kas attiecas uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 88 Savā atbildes rakstā atbildētājas apelācijas tiesvedībā ir norādījušas, ka gadījumā, ja pirmais pamats tiktu apmierināts, naudas soda daļa, par kuras samaksu *Parker ITR* varētu tikt atzīta par vienīgo atbildīgo, saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu nevarot pārsniegt 10 % no tās apgrozījuma iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.
- 89 Šajā ziņā tās atgādina, ka līdz 2002. gada 31. janvārim *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* bija divi atsevišķi uzņēmumi. Šī iemesla dēļ tās Vispārējā tiesā to izvirzītā astotā pamata ietvaros bija apgalvojušas, ka, lai noteiktu 10 % robežu, kas ir piemērojama naudas soda apmēram, par kuru *Parker ITR* var tikt atzīta par vienīgo atbildīgo par laikposmu līdz 2002. gada 31. janvārim, pretēji tam, ko apstrīdētajā lēmumā bija norādījusi Komisija, esot bijis jāņem vērā tikai *Parker ITR* 2008. gada apgrozījums, nevis

Parker-Hannifin grupas konsolidētais apgrozījums šajā pašā gadā. Atbildētājas apelācijas tiesvedībā ir piebildušas, ka to savos secinājumos lietā *YKK u.c./Komisija* (EU:C:2014:66, 96.–145. punkts) ir paudis arī ģenerālvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*].

- 90 Tiesas sēdē Komisija ir norādījusi, ka šī argumentācija ir jānoraida kā nepieņemama, jo tā nav tikusi izvirzīta pretapelācijas sūdzības ietvaros. Atbildētājas apelācijas tiesvedībā uz to ir atbildējušas, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā nav izvērtējusi šo jautājumu.

Tiesas vērtējums

- 91 Saskaņā ar Reglamenta, kas stāties spēkā 2012. gada 1. novembrī, 172. pantu Vispārējā tiesā izskatītās attiecīgās lietas dalībnieks, kuram ir interese, lai apelācijas sūdzība tiktu apmierināta vai noraidīta, atbildes rakstu uz apelācijas sūdzību var iesniegt divu mēnešu laikā no dienas, kad tam ir izsniegta apelācijas sūdzība. Turklāt šī reglamenta 176. panta 1. punktā ir paredzēts, ka šajā 172. pantā minētie lietas dalībnieki var iesniegt pretapelācijas sūdzību tādā pašā termiņā, kāds noteikts atbildes raksta uz apelācijas sūdzību iesniegšanai. Šajā ziņā minētā reglamenta 176. panta 2. punktā ir noteikts, ka pretapelācijas sūdzību iesniedz ar atsevišķu dokumentu, kas nav atbildes raksts uz apelācijas sūdzību.
- 92 Lai noteiktu, vai šis pēdējais minētais noteikums ir piemērojams šīs lietas apstākļos, vispirms ir jānoskaidro, vai Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir izvērtējusi un atrisinājusi *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* izvirzīto tiesību jautājumu.
- 93 Šajā ziņā ir jānorāda, ka minētā sprieduma 227. punktā Vispārējā tiesa vispirms ir atsaukusies uz savu spriedumu *Tokai Carbon u.c./Komisija* (EU:T:2005:220). Jāmin, ka šī tiesa ir balstījusies tieši uz šo spriedumu, lai atrisinātu līdzīgu tiesību jautājumu savā spriedumā *YKK u.c./Komisija* (T-448/07, EU:T:2012:322, 193. punkts), kas bija tās apelācijas tiesvedības priekšmets, uz kuru atbildētājas apelācijas tiesvedībā ir atsaukušās savā atbildes rakstā uz apelācijas sūdzību.
- 94 Pārsūdzētā sprieduma 228. punktā Vispārējā tiesa atzina astoto prasības pamatu par nepamatotu, ciktāl tas attiecās uz pārkāpuma laikposmu pēc 2002. gada 1. janvāra, tostarp laikposmu no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim, kurā *ITR Rubber* vēl neietilpa *Parker-Hannifin* grupā.
- 95 Vispārējās tiesas vērtējums atspoguļojas aprēķina metodē, kuru tā ir izmantojusi *Parker ITR* uzlikta naudas soda apmēra pārrēķināšanai, kā arī pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 3. punktā, kurā tā nav nodalījusi laikposmu no 2002. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. janvārim un pēc šā datuma sekojošo laikposmu.
- 96 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa astotā prasības pamata ietvaros ir izvērtējusi un atrisinājusi *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* izvirzīto tiesību jautājumu, noraidot to izvirzīto argumentāciju.
- 97 Šādos apstākļos, tā kā atbildētājas apelācijas tiesvedībā – kā tas ir prasīts Reglamenta 176. panta 2. punktā – nav iesniegušas pretapelācijas sūdzību ar atsevišķu dokumentu, kas atšķirtos no to atbildes raksta uz apelācijas sūdzību un kas būtu vērstas pret vērtējumu, kuru Vispārējā tiesa ir sniegusi attiecībā uz to prasības astoto pamatu, to argumentācija attiecībā uz Regulas Nr. 1/2003 23. panta 1. punkta piemērošanu ir jānoraida kā nepieņemama.
- 98 Ņemot vērā visus iepriekš, tostarp šī sprieduma 55., 66., 67. un 87. punktā, minētos apsvērumus, pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1.–3. punkts ir jāatceļ.

Par prasību Vispārējā tiesā

- 99 Saskaņā ar Tiesas statūtu 61. panta pirmo daļu, ja Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu, tā var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.
- 100 Šajā gadījumā Tiesa uzskata, ka tiesvedības stadija neļauj tai taisīt galīgo spriedumu, jo, lai izvērtētu, vai Komisijai bija tiesības apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz atbildētājam apelācijas tiesvedībā piemērot saimnieciskās pēctecības principu, vispirms ir jāizvērtē, vai apstākļi, uz kuriem pēdējās minētās ir norādījušas savā Vispārējā tiesā celtajā prasībā, ir pietiekami, lai atspēkotu pieņēmumu, ka *ITR SpA* kā mātesuzņēmums, kuram pilnībā piederēja *ITR Rubber* kapitāldaļas, ir īstenojusi izšķirošu ietekmi uz tās meitasuzņēmuma rīcību.
- 101 Līdz ar to lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai nolēmuma pēc būtības pieņemšanai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 102 Tā kā lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai, lēmuma par tiesāšanās izdevumiem, kas radušies šajā apelācijas tiesvedībā, pieņemšana ir jāatliek.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas sprieduma *Parker ITR* un *Parker-Hannifin* /Komisija (T-146/09, EU:T:2013:258) rezolutīvās daļas 1.–3. punktu;**
- 2) **nodot lietu atpakaļ Eiropas Savienības Vispārējai tiesai nolēmuma par prasības pamatotību pieņemšanai;**
- 3) **lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.**

[Paraksti]